

Bogár László: Atomkór

2014 augusztus 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Szép, napsütéses délelőtti volt Hirosimában 1945. augusztus hatodikán. Nagy magasságban egy amerikai repülőgép repült, de ez senkit sem zavart túlságosan, hiszen bombázógépek ilyen magasságban nem szállnak.

Aztán egy kegyetlenül éles villanás örökre megváltoztatott mindent. Legalább hetvenezer ember még aznap

meghalt, aztán az ezt követő hónapok és évek során, iszonyú szenvedések közepette, újabb tízezrek követték őket. Az emberiség ezen a napon kritikus elágazási ponthoz érkezett.

A természetben ismert négy alapvető kölcsönhatás (gravitáció, elektromágnesesség, gyenge és erős kölcsönhatás) közül a legutolsó „felelős” az atommagok részecskéinek összetartásáért. Bár csak igen kis távolságon belül hat, ott számunkra felfoghatatlan erővel. Tragédia, de éppen e felfoghatatlan erő felszabadítását tanulta meg az emberiség akkoriban.

Az emberi megismerés, egyáltalán az emberi létezés legelső dilemmája az, hogy vajon amit elgondolunk és megvalósítunk, azt képesek leszünk-e harmonikusan beilleszteni az egész létezésbe. Aligha véletlen, hogy a „palackból kiengedett szellem” történetéhez hasonló tanulsággal szolgáló mesék egymástól teljesen függetlenül, kivétel nélkül minden emberi kultúrában létrejöttek. Ezek a mesék arra figyelmeztetik az embert, hogy a „meg nem gondolt gondolat” (József Attila) szörnyő veszélyek hordozója lehet. Ha ugyanis anélkül gondol ki, majd valósít meg valamit, hogy igazán megfontolta volna az esetleges fejleményeket, akkor ez az ötlet, újítás szembefordulhat vele, sőt akár elpusztítással is fenyegetheti.

A tradicionális szakralitás ősi kultúrái pontosan ezért őrizték szigorúan a tudást, hogy az ne kerüljön avatatlanok kezébe. A beavatás szakrális hierarchiája jelenítette meg azokat a „léthatár-őrizeti” (Vass Csaba szöveleménye) intézményeket, amelyek megakadályozták, hogy bármikor, bármi, bárhogy is elgondolható és megvalósítható legyen.

A felvilágosodás nyomán létrejött nyugati modernitás azonban büszke arra, hogy „lerázta magáról a béklyókat”, vagyis teljesen „szabaddá” tette az elgondolhatóságot és a megvalósíthatóságot, s ezzel lebontotta a folytathatóságot ellenőrizni képes intézményeket. Így új korszak kezdődött el az emberiség történetében. Minden kontroll nélkül, „szabadon” megvalósulhatnak olyan „dolgok” is, amelyek akár az emberiség pusztulásához vagy akár a földi élet megsemmisítéséhez vezethetnek. Van valami komor jelképszerűsége annak, hogy az atombombában lejátszódó láncreakció valójában öngerjesztő örvénylés, hasonlóan a lavinához, a világtársadéki pénzügyi „lufijaihoz” vagy a rákos burjánzáshoz. Ezeket a – látszólag egymástól nagyon távol eső – vészjósló folyamatokat azonban nemcsak az kapcsolja össze, hogy öngerjesztőek, hanem az is, hogy egyúttal önmegsemmisítőek is.

Ritkán szoktuk feltenni azt a kérdést, hogy felrobbanása nyomán mit semmisít meg először az atombomba. Pedig,

ha feltennénk, akkor rájönnénk, hogy természetesen önmagát. Amit az atomfegyver pusztító hatásaként észlelünk, az a bomba milliomod másodperc alatt végbemen? „öngyilkosságának” a következménye.

A nyugatias modernitás létkarakterére valóban a hacker logikáját követi, amikor tekintet nélkül a következményekre feltöri az anyag legmélyebb titkait, így például az atomok mager?inek titkát, hogy aztán sz?k hatalmi csoportosulások rövid távú érdekeit szolgálva akár az egész létezését sodorja végveszélybe.

Ha rendkívül der?látóak is vagyunk, és megengedhetetlenül optimista „forgatókönyvet” képzelünk magunk elé, ez az alábbiak szerint alakulhat. Az emberiség, mondjuk, egy évszázadon át növeli a nukleáris fegyverzetének mennyiségét és pusztító hatását. Teszi mindezt úgy, hogy százezermilliárd dollár körüli er?forrást használ fel ezekre a célokra. Majd egy újabb évszázad során, szintén százezermilliárd dollárnyi ráfordítással szép lassan megsemmisíti ezeket a fegyvereket, és elégedetten megállapítja, hogy, na, ezen is túl vagyunk. Kicsit „költséges kaland”, de még mindig igen hálásak lehetünk a Teremt?nek, ha ennyivel megússzuk. Minden ett?l eltér? forgatókönyv sötétebb tónusú: összehasonlíthatatlanul költségesebb „multság” volna, ha az emberiség elkezdene „rendeltetésszer?en” használni ezeket a fegyvereket.

A történetnek egyel?re nincs vége, s?t! Félreértés ne essék, nem arról van szó, hogy ne üdvözlőné bárki a modern tudománynak azokat a vívmányait, amelyek a méltóbb emberi élet elérését segítik. Senki nem tagadja azt sem, hogy a nukleáris fegyverek elgondolása hihetetlen és elismerésre méltón hatalmas szellemi teljesítmény, a megvalósításuk pedig még inkább az. Ráadásul mi, magyarok, mind az atombomba, mind a hidrogénbomba elgondolásában és megvalósításában is aktívan jelen voltunk. De vajon ki és hogyan kezelte, kezelte-e egyáltalán a dolog folytathatóságát? Ki gondolta tovább a tettet?

Azt nem állíthatjuk, hogy ne lettek volna súlyos erkölcsi dilemmákat megjeleníteni képes tudósok és m?vészek. Oppenheimer és Szaharov a világ nyilvánossága el?tt emeltek szót azért, hogy az emberiség legalább tudatosítsa a rá leselked? apokaliptikus veszélyt. Friedrich Dürrenmatt svájci drámaíró a hatvanas évek során világsztárrá vált a Fizikusok cím? drámájának megírásával. Ám a nyugatias modernitás tudományának öntelt magabiztossága, a globalitás titánjának hübrisze azt jelzi, hogy egyel?re teljes gázzal nyomulunk el?re a nyilvánvaló zsákutcában. Hiroshima gyászos emléke úgy látszik egyel?re nem elég figyelmeztetés.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
